

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра адміністративного права і процесу факультету №1

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

навчальної дисципліни **«Актуальні проблеми адміністративного права»**
обов'язкових компонент
освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти

081 Право

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 1
Протокол від 16.08.2023 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС (юридичних дисциплін)

Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри *адміністративного права та процесу*
(протокол від 09.08.2023 № 17)

Розробники:

1. доцент кафедри, д.ю.н., с.н.с. Завальний М.В.

Рецензенти:

1. професор кафедри правоохоронної діяльності та поліцейстики факультету №6 ХНУВС, д.ю.н., професор С.М. Попова.
2. професор кафедри правоохоронної діяльності та поліцейстики КННІ ДонДУВС, д.ю.н., професор О.Ю. Макаренко.

1. Загальні методичні вказівки

Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми адміністративного права» є набуття ґрунтовних знань з історії виникнення науки адміністративного права, вивчення проблем формування сучасної доктрини адміністративного права, дослідження проблем теорії адміністративного процесу, формування прикладних навиків та умінь застосовувати набуті знання для проведення власного наукового дослідження, результати якого повинні мати наукову новизну, теоретичне і практичне значення.

Основними **завданням** викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми адміністративного права» є надання слухачам магістратури ґрунтовних знань з доктринальних положень науки адміністративного права і процесу; ознайомлення з історичними аспектами становлення наукових поглядів про публічне управління, формування та розвитку науки адміністративного права у провідних країнах світу; роз'яснення основних проблем формування сучасної доктрини адміністративного права, її методологічних засад; аналіз концептуальних положень теорій та вчень про адміністративний примус, адміністративну відповідальність, про законність у публічному управлінні та проблеми її забезпечення; концепції адміністративних актів, адміністративно-господарського права, поліцейського права; узагальнення наукових поглядів про адміністративно-процедурне право як складової теорії адміністративного права, теорії адміністративного процесу та проблемних питань формування адміністративного процесуального права.

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати: історію виникнення науки адміністративного права; період становлення наукових поглядів про публічне управління та його правове регулювання; передумови трансформації поліцейського права в адміністративне; особливості розвитку науки адміністративного права у провідних країнах світу; предмет, метод та система адміністративного права у радянській правовій доктрині; наукові школи адміністративного права в радянській Україні; методологічні засади сучасної теорії адміністративного права; особливості сучасної науки українського адміністративного права; зміст концепції публічної адміністрації в теорії адміністративного права; основні положення службового права як складової теорії адміністративного права; положення концепції адміністративних актів як провідної форми публічного управління; сучасне розуміння сутності адміністративного примусу та його місця в теорії адміністративного права; основні положення теорії адміністративної відповідальності; сучасні тенденції у розумінні адміністративної процедури і адміністративного процесу;

вміти: використовувати знання з історії виникнення науки адміністративного права, закономірностей її розвитку для проведення власного наукового дослідження; формулювати наукові проблеми і робочі гіпотези формування сучасної доктрини адміністративного права, що передбачає глибоке осмислення наявних та створення нових цілісних знань; формулювати та обґрунтовувати юридичні висновки, пропозиції, рекомендації; вести аргументований діалог під час наукових і ділових дискусій, публічних виступів щодо концептуальних положень науки адміністративного права та процесу.

2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

2.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 3							
Тема 1. Становлення та розвиток основних положень вітчизняного адміністративного права	30	2	8	0	0	20	екзамен
Тема 2. Концепція публічної адміністрації в теорії адміністративного права	30	2	8	0	0	20	
Тема 3. Проблеми формування та розвитку адміністративно-процедурного права	30	2	8	0	0	20	
Тема 4. Проблеми адміністративно-деліктного права	30	2	8	0	0	20	
Тема 5. Проблеми адміністративно-правового регулювання контролю і нагляду в публічному управлінні	30	2	8	0	0	20	
Тема 6. Формування теорії адміністративного процесу та адміністративного процесуального права	30	2	8	0	0	20	
Всього за семестр	180	12	48	0	0	120	

2.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 3							
Тема 1. Становлення та розвиток основних положень вітчизняного адміністративного права	30	2	8	0	0	20	екзамен
Тема 2. Концепція публічної адміністрації в теорії адміністративного права	30	2	8	0	0	20	
Тема 3. Проблеми формування та розвитку адміністративно-процедурного права	30	2	8	0	0	20	
Тема 4. Проблеми адміністративно-деліктного права	30	2	8	0	0	20	
Тема 5. Проблеми адміністративно-правового регулювання контролю і нагляду в публічному управлінні	30	2	8	0	0	20	
Тема 6. Формування теорії адміністративного процесу та адміністративного процесуального права	30	2	8	0	0	20	
Всього за семестр	180	12	48	0	0	120	

3. Методичні вказівки до семінарських та практичних занять

Тема №1. «Становлення та розвиток основних положень вітчизняного адміністративного права»

Семінарське заняття №1

Навчальна мета заняття: визначити чинники, що зумовили виникнення охоронних відносин і форм їх реалізації; розглянути процес еволюції наукових уявлень про зміст і механізми забезпечення охоронних відносин у творчій спадщині мислителів античної епохи, раннього і пізнього середньовіччя; визначити соціальні, економічні та державно-правові передумови виникнення інститутів поліції і поліцейського права в країнах Європи; визначити особливості рецепції класичних концепцій поліцейського права у вітчизняній адміністративно-правовій науці.

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Становлення наукових поглядів про публічне управління та його

правове регулювання

2. Виникнення адміністративного права: від поліцейського до адміністративного права

3. Предмет, метод та система адміністративного права у радянській правовій доктрині

Питання цільових виступів слухачів:

1. Ідея забезпечення громадського порядку у вченнях середньовіччя і Нового часу

Література: [344; 359; 343; 96; 277; 113; 202; 207; 220; 289; 357; 385; 388; 67; 121; 127]

Семінарське заняття №2

Навчальна мета заняття: визначити основні передумови виникнення науки поліцейського права; ознайомитися з основними науковими школами поліцейського права в країнах Західної Європи
Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Проблеми формування нової доктрини адміністративного права. Наукові дискусії про предмет адміністративного права
2. Публічне управління: соціальна природа та організаційно-правовий зміст, проблеми реформування
3. Сучасні принципи адміністративного права та їх концептуальне значення для оновлення його змісту
4. Система адміністративного права і сучасні проблеми її розвитку

Питання цільових виступів слухачів:

1. Формування та зміст основних положень науки поліцейського права.
2. Ознаки поліцейського права та їх специфіка.
3. Основні наукові школи поліцейського права в країнах Західної Європи.

Теми рефератів:

1. Передумови виникнення адміністративного права як галузі права.
2. Ретроспективний аналіз основних концепцій поліцейського права XVIII-XIX століття сформованих в рамках західноєвропейської поліцейської.
3. Основні концепції поліцейського права XVIII-XIX століття сформовані в українській юридичній науці.

Література: [176; 67; 90; 279; 360]

Тема №2. Концепція публічної адміністрації в теорії адміністративного права

Семінарське заняття №1

Навчальна мета заняття: визначити етапи становлення адміністративного

права в європейських країнах та на території України Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Теорія публічної адміністрації та її вплив на розвиток адміністративного права
2. Юридична природа органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування: особливі та спільні риси
3. Проблеми удосконалення системи та правового статусу органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування

Питання цільових виступів слухачів:

1. Становлення та розвиток концептуальних засад адміністративного права.
2. Передумови виникнення адміністративного права в країнах Західної Європи.
3. Розвиток науки адміністративного права на українських землях.

Теми рефератів:

1. Становлення науки адміністративного права на українських землях.
2. «Трактат про поліцію» Н. Деламара.
3. Кодифікація адміністративного права: історія та перспективи.

Література: [177; 82; 188; 55; 127; 141; 339; 174; 140; 139; 368]

Семінарське заняття №2

Навчальна мета заняття: надати загальну характеристику науки адміністративного права у країнах з континентальною системою права; розкрити джерела та предмет адміністративного права Франції, Німеччини; надати загальну характеристику науки адміністративного права у країнах з англосаксонською системою права; розкрити джерела та предмет адміністративного права Англії, Канади, Сполучених Штатів Америки; вивчити особливості розуміння предмета та системи адміністративного права у зарубіжних країнах (Японії, Китаю). Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Основні напрямки реформування публічної служби на сучасному етапі
2. Проблеми визначення співвідношення публічно-правового і приватноправового регулювання публічної служби
3. Проблеми правового регулювання проходження публічної служби, стимулювання праці та відповідальності службовців публічної служби

Питання цільових виступів слухачів:

1. Основні напрямки реформування публічної служби на сучасному етапі
2. Проблеми визначення співвідношення публічно-правового і приватноправового регулювання публічної служби
3. Проблеми правового регулювання проходження публічної служби,

стимулювання праці та відповідальності службовців публічної служби

Теми рефератів:

1. Порівняльна характеристика науки адміністративного права у країнах з континентальною системою права і науки адміністративного права у країнах з англосаксонською системою права.
2. Вивчити проблемні питання і їх вирішення наукою адміністративного права провідних країн світу

Література: [66; 58; 60; 316; 272; 200; 145; 378]

Тема №3. Проблеми формування та розвитку адміністративно-процедурного права

Семінарське заняття №1

Навчальна мета заняття: набуття аспірантами (ад'юнктами) ґрунтовних знань з концепції публічної адміністрації в теорії адміністративного права, вивчення проблем формування концепції публічної адміністрації в теорії адміністративного права, формування прикладних навиків та умінь застосовувати набуті знання для проведення власного наукового дослідження.

Навчальні питання:

1. Адміністративна процедура і адміністративний процес: сучасні тенденції у розумінні правових явищ
2. Проблеми систематизації адміністративно-процедурного законодавства
3. Проблеми правового регулювання та практики здійснення окремих адміністративних процедур (проваджень)

Питання цільових виступів слухачів:

1. Президент України і виконавча влада
2. місцеве самоврядування в контексті децентралізації державної влади
3. Співвідношення понять «публічна адміністрація», «центральні органи виконавчої влади» та «місцеві органи виконавчої влади» в Україні
4. Відносини публічної адміністрації із приватними особами
5. Система та правовий статус місцевих органів виконавчої влади
6. Правовий статус приватних осіб як суб'єктів публічної адміністрації

Теми рефератів:

1. Поняття та основні види органів виконавчої влади
2. Поняття та сучасний стан публічної адміністрації
3. Система та правовий статус центральних органів виконавчої влади

Семінарське заняття №2

Навчальна мета заняття: набуття аспірантами (ад'юнктами) знань, щодо методологічних засад сучасної теорії адміністративного права, з'ясування

наукових дискусій про предмет та систему адміністративного права, окреслення розвитку наукових поглядів на принципи адміністративного права, усвідомлення концептуальних підходів до формування сучасної доктрини адміністративного права, з'ясування особливостей розвитку сучасної системи адміністративного права.

Навчальні питання:

1. Сучасне розуміння сутності адміністративного примусу та його місця в системі адміністративного права
2. Теоретичні розробки проблем систематизації і класифікації заходів адміністративного примусу
3. Проблеми правового регулювання та застосування заходів адміністративного примусу

Питання цільових виступів слухачів:

1. Підходи вчених до обґрунтування необхідності уточнення предмета адміністративного права.
2. Вектори подальшого розвитку предмету адміністративного права.
3. Доктринальні питання визначення категорії об'єкт адміністративного права.

Теми рефератів:

1. Співвідношення Концепції адміністративної реформи в Україні та реформи адміністративного права, їх зміст та основні напрями розвитку регулювання публічних відносин у сфері управління.
2. Відмінність між поглядами вчених на предмет адміністративного права за часів існування Радянського Союзу та сучасної України
3. Сучасні тенденції кодифікації адміністративного законодавства
4. Сучасна наукова доктрина розвитку принципів адміністративного права
5. Перспективи уніфікації та кодифікації норм адміністративної відповідальності
6. Питання методології та принципів дослідження правотворчої діяльності суб'єктів місцевого самоврядування як складової публічної адміністрації в Україні.

Література: [79; 104; 115; 152; 153; 175; 199; 211; 232; 250; 287; 288; 308; 310; 317; 324; 333; 345; 348; 380; 384; 98; 132; 133; 142; 173; 239; 275; 292; 309; 312'; 315; 365; 46; 47; 52]

Тема №4. Проблеми адміністративно-деліктного права

Семінарське заняття №1

Навчальна мета заняття: набуття ґрунтовних знань з теорії адміністративної відповідальності, дослідження підстав та процедур адміністративної відповідальності, вивчення проблем формування адміністративної деліктології в Україні, формування прикладних навиків та умінь застосовувати набуті

знання для проведення власного наукового дослідження, результати якого повинні мати наукову новизну, теоретичне і практичне значення.

Навчальні питання:

1. Основні положення теорії адміністративної відповідальності
2. Дослідження підстав та процедур адміністративної відповідальності
3. Формування адміністративної деліктології.

Питання цільових виступів слухачів:

1. Засвойте поняття: юридична відповідальність; адміністративна відповідальність, адміністративне правопорушення (проступок); склад адміністративного проступку; протиправна легковажність; необережність; протиправна необачність.
2. Розкрийте специфічні аспекти притягнення до адміністративної відповідальності юридичних осіб.
3. Проаналізуйте, спираючись на нормативні акти, процедуру притягнення до адміністративної відповідальності.
4. Засвойте поняття: адміністративна деліктологія; адміністративна деліктність; адміністративний делікт.
5. Виокремте конкретні заходи запобігання адміністративному делікту.
6. Сформулюйте концептуальні основи комплексної боротьби органів поліції з адміністративними деліктами.

Теми рефератів:

1. Забезпечення прав і свобод людини та громадянина при здійсненні процедури адміністративної відповідальності органами Національної поліції.
2. Співвідношення наук соціології, кримінології, правової статистики та адміністративної деліктології.

Література: [56; 59; 65; 160; 161; 222; 260; 144; 262; 162; 88; 91; 143; 131; 159; 178; 249; 387]

Семінарське заняття №2

Навчальна мета заняття: набуття аспірантами (ад'юнками) знань, щодо сучасних тенденцій розвитку науки українського адміністративного права; з'ясування сучасних поглядів на призначення, завдання та методи науки адміністративного права України; окреслення переліку наукових шкіл адміністративного права; з'ясування проблем координації наукових досліджень адміністративно-правових явищ; усвідомлення напрямків розвитку науки адміністративного права у XXI столітті

Навчальні питання:

1. Проблеми кодифікації законодавства про адміністративні проступки
2. Уточнення підстав та змісту адміністративної відповідальності
3. Розвиток правових засад та практики реалізації процедур адміністративної відповідальності

Питання цільових виступів слухачів:

1. Здійснить систематизацію наукових поглядів вчених щодо розвитку сучасної науки адміністративного права.
2. Сформулюйте особливості методологічних засад сучасної науки адміністративного права.
3. Наукові погляди доктора юридичних наук, професора В. Б. Авер'янова.

Теми рефератів:

1. Динамічний та статистичний аспекти розвитку науки адміністративного права.
2. Адміністративне право в юридично-галузевій парадигмі.
3. Державні службовці у системі вчень про суб'єктів адміністративного права.
4. Нормативні акти управління та основні напрямки їх наукового дослідження.
5. Індивідуальні акти управління у системі вчення про форми державного управління

Література: [115; 152; 154; 233; 263; 287; 288; 310; 345; 348; 380; 133; 253; 292; 293; 312; 365; 106; 43; 47; 54; 51; 247; 334; 340; 389

Тема №5. Проблеми адміністративно-правового регулювання контролю і нагляду в публічному управлінні

Навчальна мета заняття: набуття аспірантами (ад'юнктами) ґрунтовних знань з основних положень службового права як складової теорії адміністративного права, вивчення проблем формування основних положень службового права як складової теорії адміністративного права, формування прикладних навиків та умінь застосовувати набуті знання для проведення власного наукового дослідження.

Навчальні питання:

1. Сучасне розуміння законності в публічному управлінні та способів її забезпечення
2. Проблеми законодавчого регулювання контрольно-наглядової діяльності суб'єктів публічної адміністрації
3. Громадський контроль в публічному управлінні та його розвиток

Питання цільових виступів слухачів:

1. Правове регулювання публічної служби
2. Співвідношення понять: «державна служба», «цивільна служба» та «публічна служба».
3. Публічний службовець: поняття, види, особливості правового статусу
4. Особливості проходження публічної служби: прийняття на публічну службу, припинення публічної служби.
5. Соціально-правовий захист публічного службовця
6. Відповідальність службовців публічної служби.

Теми рефератів:

1. Публічна служба як категорія адміністративного права
2. Поняття та правова природа публічної служби
3. Атестація публічного службовця

Література: [102; 313; 375; 301; 235; 301; 267; 130; 258; 89; 238; 325; 120; 196; 196; 305; 331; 353]**Тема №6. Формування теорії адміністративного процесу та адміністративного процесуального права**

Навчальна мета заняття: набуття ґрунтовних знань з теорії адміністративного примусу; визначити зміст поняття «адміністративний примус» та встановити його співвідношення з категоріями «соціальний примус» і «державний примус»; встановити особливості (характерні риси), що притаманні адміністративному примусу як відокремленому виду адміністративної діяльності держави; проведення аналізу за допомогою загальнотеоретичної літератури, спеціальних публікацій можливості здійснення систематизації адміністративного примусу; здійснення аналізу та пошук правових прогалин у регулюванні застосування адміністративного примусу; формування прикладних навиків та умінь застосовувати набуті знання для

проведення власного наукового дослідження, результати якого повинні мати наукову новизну, теоретичне і практичне значення тощо

Навчальні питання:

1. Переосмислення сутності адміністративного процесу – від адміністративної діяльності до форми здійснення адміністративного судочинства
2. Проблеми формування адміністративного процесуального права – нової галузі права і науки
3. Проблеми розвитку системи та правового статусу адміністративних судів

Питання цільових виступів слухачів:

1. Засвойте поняття: адміністративний примус; заходи адміністративного попередження; заходи адміністративного припинення, заходи адміністративної відповідальності.
2. Наукові теоретичні підходи до класифікації адміністративного примусу (наявність адміністративно-правової санкції; безпосередня мета застосування, суб'єкти застосування і т.д.).
3. Мета, види та порядок застосування превентивних поліцейських заходів та поліцейських заходів примусу.
4. Проаналізуйте нормативно-правові акти, що регулюють застосування адміністративного примусу та сформулюйте шляхи удосконалення законодавства.
5. Проаналізуйте та сформулюйте проблеми в сфері забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян та юридичних осіб при застосуванні заходів адміністративного примусу.

Теми рефератів:

1. Правова природа адміністративного примусу.
2. Правові аспекти застосування заходів адміністративного примусу органами Національної поліції.

Література: [101; 110; 219; 184; 217; 127; 217; 224; 112; 227; 215; 203; 278; 294 372]

4. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс адміністративного судочинства України: Кодекс України від 06.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Кодекс України від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
4. Кодекс цивільного захисту України : Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.10.2012 № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>
5. Кримінальний кодекс України: Кодекс України; Кодекс, Закон від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
6. Митний кодекс України: Кодекс від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
7. Міжнародний пакт про громадянські й політичні права : міжнародно-правовий документ прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 року № A/RES/2200 A (XXI) // Офіційний веб-сайт верховної ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
8. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 лип. 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
9. Про безоплатну правову допомогу : Закон України : від 2 черв. 2011 р. № 3460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>
10. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 № 3671-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text>
11. Про виконавче провадження : Закон України від 2 червня 2016 року № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>
12. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>
13. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
14. Про відновлення довіри до судової влади в Україні : Закон України від 8 квіт. 2014 р. № 1188-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1188-18#Text>
15. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25.03.1992 № 2232-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>
16. Про гарантії держави щодо виконання судових рішень : Закон України від 05.06.2012 № 4901-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4901-17#Text>
17. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
18. Про державний кордон України : зі змінами та доповненнями: Закон України від 04.11.1991 № 1777-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12#Text>
19. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
20. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
21. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>
22. Про затвердження Інструкції з діловодства в місцевих та апеляційних судах України: Наказ ДСА України; від 20.08.2019 № 814. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0814750-19#n11>

23. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції: Наказ МВС України від 06.11.2015 № 1376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15#Text>
24. Про затвердження Інструкції про примусове повернення і примусове видворення з України іноземців та осіб без громадянства: Наказ МВС України, Адміністрації державної прикордонної служби України, СБ України від 23.04.2012 № 353/271/150. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0806-12#Text>
25. Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-92-%D0%BF#Text>
26. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>
27. Про Кабінет Міністрів України : Закон України : від 27.02.2014 № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
28. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
29. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
30. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

Основна література:

31. Адміністративне право : посібник для підгот. до іспиту / Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, В.В. Зуй та ін.. Харків : Право, 2016. 144 с.
32. Адміністративне право України. Академічний курс : Підруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина. / Ред. колегія: В.Б.Авер'янов (голова). К.: Видавництво „Юридична думка», 2004. 584 с.
33. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: [підруч.] / за заг. ред. академіка НАПрН України О.М. Бандурки. Х.: Золота миля, 2011. 584 с.
34. Адміністративне право України. Особлива частина. Академічний курс: [підруч.] / за заг. ред. академіка НАПрН України О.М. Бандурки. Х.: Золота миля, 2013. 840 с.
35. Адміністративне судочинство : [підручник]. Вид. 2, перероб. і допов. / За заг. ред. Т. О. Коломоець. К. : Істина, 2011. 304 с.
36. Бандурка О.М. Адміністративне право України : Підручник / За заг. ред. Акад. АПрНУ, проф. О.М. Бандурки. Харків: Вид-во НУВС, 2004. 480 с.
37. Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. Загальне адміністративне право : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 566 с.
38. Гусаров С.М. Законотворчість і законодавчий процес в Україні : монографія. Харків: Золота миля, 2014. 412 с.
39. Комзюк А. Т. Адміністративний процес України : [навч. посіб.] / Комзюк А. Т., Бевзенко В. М., Мельник Р. С. К. : Прецедент, 2007. 531 с

Допоміжна література:

40. Антологія української юридичної думки : В 6 т. / Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова) та ін. Том 5: Поліцейське та адміністративне право / Упорядники: Ю. І. Римаренко, В. Б. Авер'янов, І. Б. Усенко; відп. редактори Ю. І. Римаренко, В. Б. Авер'янов. К.: Видавничий Дім «Юридична книга», 2003. 600 с.
41. Бандурка О.М. Поліція в Україні: історико-правове дослідження (початок XVIII ст. 1917 р.): [монографія] / О.М. Бандурка, В.А. Греченко, О.Н. Ярмиш. Х.: Золота миля, 2012. 616 с.

42. Бояринцева М. А. Принципи діяльності адміністративного суду в Україні в аспекті імплементації Європейських стандартів судочинства : монографія. Херсон : Гельветика, 2019.
43. Галіцина Н. В. Адміністративна процедура як інститут адміністративного процесу / Н. В. Галіцина. *Форум права*. 2010. № 4. С. 163-177 . - URL: [Http://www. nbuv. gov. ua/e-journals/FP/ 2010-4/1 Ognviar. pdf](http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-4/1_Ognviar.pdf).
44. Галіцина Н. В. Класифікаційний розподіл адміністративних процедур. *Вісник Запорізького національного університету*. 2010. № 3. С. 54–59.
45. Галіцина Н. В. Ліцензування господарської діяльності як адміністративна процедура. *Право і безпека*. 2010. № 5 (37). С. 255–259.
46. Діхтієвський П. В., Бойко А. В. Якість адміністративно-процесуального законодавства: питання теорії та практики : монографія. Херсон : Гельветика, 2020. 207 с.
47. Журавльов Д. В. Правові форми діяльності центральних органів виконавчої влади України. *Публічне право*. 2013. № 1. С. 85–89.
48. Завальна Ж. В. Концептуальні засади договірного регулювання адміністративно-правових відносин : монографія. Суми : Мрія, 2010. 360 с.
49. Завальний М. В. Адміністративно-правові засади діяльності та взаємодії державних та недержавних суб'єктів правоохорони в Україні : монографія. Харків : Константа, 2018. 376 с.
50. Золотухіна Л.О. Феномен публічного інтересу як категорії адміністративного права : монографія. Херсон : Гельветика, 2019. 477 с.
51. Капля О. М. Теорія та практика реалізації принципів адміністративного судочинства України : монографія. Київ : Чалчинська Н. В. [вид.], 2017. 391 с.
52. Коломоєць Т. О. Тлумачення актів адміністративного законодавства: монографія / Т. О. Коломоєць, О. І. Костенко. Запоріжжя: Запорізьк. націон. ун-т, 2011. 200 с.
53. Кубишкіна А. О., Андрійченко Н. С., Рєзнік О. М. Апеляційні суди в системі суб'єктів адміністративного права : монографія. Суми : Сум. держ. ун-т, 2018. 191 с.
54. Кукоба О. О., Піддубний О. Ю. Адміністративно-процесуальні провадження з вирішення спорів у виборчих правовідносинах : монографія. Київ : Ірідіум, 2017. - 183 с.
55. Курс адміністративного права України: Підручник. / Колпаков В.К., Кузьменко О.В., Пастух І.Д., Сущенко В.Д. (спец. ред.). 2-ге вид. перероб. та допов К. : Юрінком Інтер, 2013. 872 с.
56. Лук'янець Д. М. Принципи адміністративної відповідальності. Юридична відповідальність: проблеми виключення та звільнення. Донецьк, ВД «Кальміус», 2013. 423 с.
57. Лютіков П. С. Трансформація предмету адміністративного права та його складових як сфери об'єктивізації участі юридичних осіб: аналіз адміністративно-правової літератури 20-30рр. ХХ століття. *Форум права*. 2012. №4. С. 602-609.
58. Манукян В. І. П'ять+ креативних процесуальних документів, які виконано на п'ять+ : посіб. із форми та стилю - правникам-початківцям, без зайвих комент., але з необхід. супут. прим. Харків : Право, 2019. 205 с.
59. Мельник Р. С. Адміністративно-господарське право як структурний елемент системи адміністративного права: зарубіжний досвід та національні особливості. *Право і Безпека*. 2010. № 2. С. 55–59.
60. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р. С. Мельник, В. М. Бевзенко; за заг. ред. Р. С. Мельника. К. : Ваїте, 2014. 376 с.
61. Мельник Р. С. Система адміністративного права України : моногр. / Р. С. Мельник. Х. : Вид-во ХНУВС, 2010. 398 с.
62. Мельник Р. С. Адміністративне право України (у схемах та коментарях) : навч. посіб.. Київ : Юрінком Інтер: Буква Закону, 2018. 343 с.
63. Мельник Р. С., Петров Є. В. Німецький досвід та національні особливості становлення і розвитку адміністративно-господарського права. *Юридичний вісник*. 4 (33). 2014. - С. 103-107.

64. Методологічні засади адміністративно-територіальної реформи в Україні: соціально-економічні аспекти : [монографія] / [Б. М. Данилишин та ін.] ; за ред. акад. НАН України Б. М. Данилишина ; НАН України, Рада по вивч. продукт. сил України. К. : Основа, 2011. 149 с.
65. Миронюк Р. В. Особливості судового перегляду справ про адміністративне правопорушення в порядку адміністративного судочинства. *Вісник Маріупольського державного університету. Сер.: Право*. 2013. Вип. 6. С. 77-82.
66. Миронюк Р. В., Пищида В. М. Судовий розгляд спорів, пов'язаних з використанням та розпорядженням публічним майном : монографія. Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 155 с.
67. Писаренко Н. Б. Засади адміністративного судочинства (сучасний український контекст) : монографія. Харків : Право, 2019. 247 с.
68. Попова О. В. Поняття та ознаки публічної служби в Україні. *Форум права*. 2011. № 4. С. 583–587.
69. Проблеми розвитку адміністративного законодавства України / В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, В. І. Полухович, Н. В. Хорощак, В. Л. Коваленко, Ю. С. Педько. *Правова держава: Щорічник наук. пр.* 2004. Вип. 15. С. 138-148.
70. Публічна адміністрація в Україні: становлення та розвиток : [монографія] / [Алексєєв В. М. та ін. ; за заг. ред. Толстоухова А. В., Нижник Н. Р., Гончарук Н. Т.] ; Секретаріат Каб. Міністрів України. Д. : Монолит, 2010. 400 с.
71. Публічна служба в Україні: концепція та практика регіональної кадрової політики : наук. розробка / [О. І. Сушинський, О. В. Худоба, Д. Д. Заяць та ін.]. К. : НАДУ, 2013. 64 с.
72. Публічне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / Авер'янов В. Б., Дерезь В. А., Школик А. М. та ін.; За заг. ред. Авер'янова В. Б. К. : Юстініан, 2007. 288 с.
73. Пухтецька А. А. Європейські принципи адміністративного права : монографія. К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2012. 240 с.
74. Пчелін В. Б. Організація адміністративного судочинства України: правові засади : монографія. Харків : У справі, 2017. 487 с.
75. Решота В. В. Джерела адміністративного права України: проблеми судового застосування : монографія. Львів : Галицька видавнича спілка, 2018. 352 с.
76. Рибак, А.І. Стан та перспективи реформування публічної адміністрації в Україні. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*, 2011. Випуск 47. С. 594-602.
77. Салманова О.Ю. Зарубіжний досвід видання поліцією адміністративних актів та можливості його використання в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*, 2015. №35. Ч. 2. С. 64-68.
78. Стрельченко О. Г., Рябчук А. В. Природа адміністративних актів у системі органів внутрішніх справ. *Науковий вісник ужгородського національного університету. Серія Право*. Випуск 31. Том 3. 2015. С. 29–32.
79. Тернушак М. М. Правова природа адміністративного процесу в контексті публічного адміністрування : монографія [за заг. ред. Т. О. Проценка] ; М-во внутр. справ України, Держ. НДІ. Київ : ДНДІ МВС, 2019. 264 с.
80. Тимків В. М. Понятійні аспекти становлення публічної служби в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2012. № 3. С. 70–73.
81. Тимошук В. П. Адміністративні акти: процедура прийняття та припинень : монографія. К. : Конус-Ю, 2010. 296 с.
82. Україна та європейська інтеграція: публічно-правові аспекти : монографія / В. Б. Авер'янов, І. А. Грицяк, С. Ф. Демченко; ред.: В. Б. Авер'янов, С. Ф. Демченко; НАН України, Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького. К. : Преса України, 2010. 631 с.
83. Фролов Ю. М. Адміністративні процедури: зміст та особливості. *Форум права*. 2013. № 3. С. 692-698. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2013_3_114.pdf
84. Цуркан М. І. Правове регулювання публічної служби в Україні. Особливості судового розгляду спорів : монографія.. Х. : Право, 2010. 216 с.

85. Янюк Н. В. Актуальні проблеми формування публічної служби в Україні. *Вісник Львівського університету. Серія «Юридична»*. 2010. Вип. 51. С. 162–167.

86. Ярошенко В. І. Завдання касаційного провадження в системі перегляду судових рішень адміністративних судів. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Випуск 5-2. т. 2 2014. С. 120-123.

87. Ярошенко В. І. Порівняльний аналіз касаційного провадження з іншими видами у адміністративному судочинстві України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Випуск 3. т. 2 2015. С. 185-188.